

4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів : затв. наказом М-ва фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>.

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси : редакція від 30.06.2017. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/mul17029?an=278&ed=2021_02_16.

6. Воляник Г. М., Шутка С. Є., Колінько Н. І. Аналіз забезпеченості основними засобами та управління ефективністю їх використання суб'єктом господарювання державного сектору. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2021. Т. 31, № 6. С. 68-73.

7. Зоря О. П., Максименко І. Я., Добренька Я. О. Особливості обліково-аналітичного відображення виробничих запасів за національними та міжнародними стандартами в системі управління підприємством. *Економіка та держава*. 2016. № 8. С. 116-118.

8. Малютяк С. Облік запасів: деякі нюанси застосування П(С)БО та МСБО. *Аудитор України*. № 7-8 (236-237). 2015. С. 50-53.

ВИЗНАЧЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI У НАЦІОНАЛЬНИХ І МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТАХ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Дорошенко М.А., здобувач вищої освіти

Уламбаяр Ц., здобувач вищої освіти

Болорхуу Т., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Дебіторська заборгованість виникає між контрагентами у процесі виконання договірних відносин та в ході розрахункових операцій. Виникнення заборгованості пов'язане з тим, що одночасне виконання обома сторонами зустрічних зобов'язань за договором відбувається вкрай рідко: як правило, спочатку свої зобов'язання виконує одна зі сторін, внаслідок чого у неї виникає право вимоги компенсації за заборгованістю, яка виникла в обумовленій договором формі, а в іншій – обов'язок оплатити (погасити) цю заборгованість. Тобто в бухгалтерському обліку у першої сторони у складі господарських засобів виникає актив у вигляді забор-

гованості дебітора (до одержання), яка називається дебіторською, а в іншій сторони – зобов'язання перед кредиторами погасити заборгованість, яка називається кредиторською [1].

У Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) відображення дебіторської заборгованості регламентується НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [1], а також НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [2], у зв'язку з цим викликає практичний інтерес розгляд визначень основних понять щодо дебіторської заборгованості, які містяться в цих нормативно-правових документах (таблиця 1).

Варто відмітити, що визначення поняття дебіторської заборгованості, яке наводиться у НП(С)БО 10, охоплює всю заборгованість підприємству, тоді як у НП(С)БО 13 наводиться тлумачення дебіторської заборгованості, не призначеної для перепродажу, що, можливо, є дещо вужчим, але, на наш погляд, більш точно описує сутність досліджуваного поняття.

У міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (МСБО) і фінансової звітності (МСФЗ) поняття дебіторської заборгованості чітко не визначене, так само як і відсутній окремий міжнародний стандарт, який регламентував би особливості відображення дебіторської заборгованості в обліку – її облік проводиться відповідно до МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [3], МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [4] та МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [5], виходячи з чого слідує, що у міжнародній практиці дебіторську заборгованість віднесено до фінансових активів. Зокрема, у МСБО 39 зазначається, що «позики та дебіторська заборгованість – це непохідні фінансові активи з фіксованими платежами, які підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку», – таке визначення сутності дебіторської заборгованості порівняно з визначенням національних стандартів набагато ширше.

Таблиця 1

Визначення основних термінів дебіторської заборгованості
відповідно до НП(С)БО 10 і НП(С)БО 13

Термін	Визначення
Безнадійна дебіторська заборгованість	«поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності» [1]
Дебіторська заборгованість	«сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату» [1]
Дебіторська заборгованість, не призначена для перепродажу	«дебіторська заборгованість, що виникає внаслідок надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржникові та не є фінансовим активом, призначеним для перепродажу» [2]
Дебітори	«юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів» [1]
Довгострокова дебіторська заборгованість	«сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу» [22]
Поточна дебіторська заборгованість	«сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [1]
Сумнівний борг	«поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником» [1]
Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості	«сума поточної дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів» [1]

Отже, проаналізувавши чинні національні і міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, можна узагальнити, що дебіторська заборгованість є сумою заборгованості дебіторів суб'єкту господарювання на певну дату, що виникла як наслідок наданих коштів, проданих товарів, інших активів, реалізованих послуг безпосередньо боржнику, та не є фінансовим активом, який має котирування на активному ринку.

Перелік посилань:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом М-ва фінансів України від 08 жовт. 1999 р. № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 07.09.2022).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: затв. наказом М-ва фінансів України від 30 лист. 2001 р. № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 07.09.2022).
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 (МСБО 39). Фінансові інструменти: визнання та оцінка: редакція від 17.10.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015#Text (дата звернення: 07.09.2022).
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 (МСБО 32). Фінансові інструменти: подання: редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029#Text (дата звернення: 07.09.22).
5. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 (МСФЗ 7). Фінансові інструменти: розкриття інформації: редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007/sp:max50:nav7:font2#Text (дата звернення: 07.09.2022).

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ «БАЛАНС» ДЛЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

*Колесніченко А.С., канд. екон. наук
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

Роль фінансово-економічної інформації як системи фінансових показників визначається впливом на обґрунтування і прийняття рішень користувачів. Фінансова звітність надає у скомпанованому вигляді узагальнену інформацію її користувачам про структуру господарських засобів і їх джерел, а також результати фінансово-господарської діяльності, що дозволяє визначати фінансовий стан конкретного суб'єкта господарювання. Основне призначення фінансової звітності –